

ŚW. FRANCISZEK SALEZY

Listy przyjaźni duchowej

Listy

przyjaźni duchowej

Wydawnictwo Arcybractwa
Straży Honorowej NSPJ

Kraków 2022

Tytuł

Listy przyjaźni duchowej

Autor

św. Franciszek Salezy

Tytuł oryginału, z którego dokonano wyboru listów

Ceuvres de Saint François de Sales, t. XII–XXI (Annecy 1902–1923)

Tłumaczenie

Norbert Nowak, Elżbieta Jodzińska

Konsultacja językowa

Monika Joanna Jadczyszyn, Marie-Thérèse Quinson

Wprowadzenia biograficzne, redakcja i korekta

Natalia Gorczowska

Skład i łamanie

Elżbieta Jodzińska

Projekt okładki

Elżbieta Jodzińska

ISBN: 978-83-86733-23-1

Imprimatur

Kuria Metropolitalna w Krakowie

Nr 776/2022

Wikariusz Generalny – bp Janusz Mastalski

Wicekanclerz – ks. Paweł Ochocki

© Copyright by Wydawnictwo Arcybractwa

Strazy Honorowej Najświętszego Serca Pana Jezusa

ul. Krowoderska 16, 31–142 Kraków

tel. 12 631–86–20

www.strazjezusa.pl

e-mail: wydawnictwo@strazhonorowa.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone

Mówię o przyjaźni duchowej,
przez którą dwie lub trzy, lub więcej dusz
dzieli się swą pobożnością,
swymi duchowymi doznaniem,
stając się jednym duchem.

św. Franciszek Salezy,
Filotea. Wprowadzenie do życia pobożnego

SŁOWO OD WYDAWCY

Korespondencja św. Franciszka Salezego jest najbardziej wierną i kompletną historią jego życia. Bogactwo treści, które wyłania się z listów, wiele mówi o autorze, bez tajemnic ukazuje jego osobowość. Czasami poznajemy ją w sposób bezpośredni, przez poufne zwierzenia świętego do wybranych osób, kiedy indziej, odczytując listy, dostrzegamy w nich polemistę, teologa dogmatyka, moralistę, ascetę czy kaznodzieję. Ale Franciszek Salezy to również biskup, kierownik duchowy, współzałożyciel Zakonu Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, a przede wszystkim święty i doktor Kościoła, odznaczający się wielkim przywiązaniem do wiary rzymskokatolickiej, czcią dla papieża, gorliwością i ogromną miłością Boga – choć niepozbawioną też zapału patriotycznego i oddania księciu Sabaudii. Wszystkie te najszlachetniejsze, najczystsze i najwznioślejsze uczucia wypływały z serca świętego i przelewały się na korespondencję.

Zaledwie sześć miesięcy po śmierci św. Franciszka Salezego udało się zgromadzić pokaźną liczbę jego rękopisów. Podstawowym celem wydawców było zaprezentowanie i propagowanie duchowości świętego, dlatego pierwsza publikacja, zawierająca 519 listów, ukazała się drukiem już 10 listopada 1625 roku. Kolejne, poszerzane stopniowo o nowe listy, świadczyły o niesamowitej pracowitości autora. Franciszek Favre, wieloletni sługa i świadek codziennego życia św. Franciszka Salezego, zeznawał w czasie procesu informacyjnego: „Nie było dnia, by nie napisał dwudziestu czy

dwudziestu pięciu listów z odpowiedziami do różnych osób z Francji, Sabaudii, a wiem o tym dlatego, że sam zamykałem te listy i przygotowywałem do wysłania”. Większość korespondencji świętego była traktowana jak cenne pamiątki rodzinne i przekazywana z pokolenia na pokolenie, inne listy zostały pocięte na kawałki i porozdzielane jako relikwie. Jeszcze inne uległy zniszczeniu z powodu upływu czasu lub ludzkiej ignorancji. Listy znajdowano nawet na straganach kupców, gdzie były wykorzystywane jak zwykły papier, na przykład do pakowania towaru. Należało zatem uratować od zniszczenia to, co jeszcze ocalało.

Ogłoszenie biskupa Salezego doktorem Kościoła w 1877 roku spowodowało wzrost zainteresowania jego osobą i listami. Tym bardziej wzmogła się intensywność prac nad przeszukiwaniem archiwów klasztornych i świeckich instytucji. W tamtym czasie najbardziej kompletne wydania korespondencji świętego zawierały ok. 1500 listów, ale zbiór poszerzał się dzięki oddaniu i gorliwości wielbicieli św. Franciszka oraz przyjaciół Zakonu Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny. Ich zabiegi spowodowały, że udało się zebrać 400 nigdzie niepublikowanych listów, do których dołączono około 100 publikowanych (niekiedy fragmentarycznie) w różnych książkach, zbiorach lub czasopismach. Ostatecznie w wydaniu *Œuvre de Saint François de Sales* (z którego dokonano wyboru tekstów do niniejszej publikacji) w 11 tomach opublikowanych w latach 1900–1923 znalazło się około 2000 listów biskupa Genewy do różnych adresatów.

W korespondencji św. Franciszka Salezego najbardziej uderza jego niezwykła umiejętność świeżego spojrzenia na wiele spraw, przenikliwość psychologa, szlachetność charakteru, subtelność serca, pozbawione pychy dostojeństwo, łagodna stanowczość oraz niewynikająca ze słabości uległość.

LIST 1

26 kwietnia 1604 r.²⁹

Wydaje mi się – i z każdą chwilą coraz bardziej utwierdzam się w tym przekonaniu – że Bóg ofiarował mnie Pani. To wszystko, co mam do powiedzenia. Proszę polecać mnie swojemu Aniołowi Stróżowi.

LIST 2

Annecy, w dniu Podwyższenia Krzyża Świętego,
3 maja 1604 r.

Pani!

Piszę, by Panią ponownie zapewnić, że będę troskliwie dotrzymywał złożonej obietnicy i korespondowałam z Panią tak często, jak to tylko możliwe. Im bardziej jestem od Pani oddalony zewnątrz, tym bardziej czuję się połączony duchem. Nie przestanę nigdy wznosić modłów do naszego miłosiernego Boga, aby zechciał dokończyć w Pani dobre dzieło³⁰, czyli pragnienie i zamiar osiągnięcia doskonałości w życiu chrześcijańskim; pragnienie, które powinna Pani ukochać i czule rozwijać w sercu jako działanie Ducha Świętego i iskrę Bożego ognia.

---

²⁹ Jest to pierwszy list (a właściwie krótki bilecik) św. Franciszka Salezego do św. Joanny Franciszki de Chantal, w którym biskup Genewy pisze, że czuje łączność duchową z baronową. Według matki Franciszki Magdaleny de Chaugy (sekretarki św. Joanny Franciszki) bilet ten, wykorzystany w procesie kanonizacyjnym św. Joanny Franciszki de Chantal, został napisany przez św. Franciszka podczas pierwszego postoju, gdy święty wyjeżdżał z Dijon.

³⁰ Por. Flp 1,6.

Widziałem drzewo zasadzone przez św. Dominika w Rzymie³¹; każdy, kto pójdzie je zobaczyć, zachwyci się nim przez miłość do tego, który je zasadził. Dlatego gdy ujrzałem drzewo pragnienia świętości, które nasz Pan zasadził w Pani duszy, ukochałem je czule i doznaję większej przyjemności, gdy myślę o nim teraz, niż kiedy przebywałem u Pani boku. Zachęcam Panią, by również Pani je ukochała i powtarzała za mną: „Niech Bóg sprawi, abyś rośło, o piękne, zasadzone drzewo, boskie nasienie niebios! Niech Bóg zechce, byś wydało owoc w swoim czasie!³²” – a gdy już go Pani wyda, niech Bóg strzeże Panią od wiatrów strącających owoce na ziemię na pożarcie podłych bestii. Owo pragnienie musi być w Pani niczym drzewa pomarańczy z wybrzeży Gennes³³, które niemal przez cały rok pochylają się pod ciężarem owoców, kwiatów i liści. Powinno bowiem wydawać owoce dzięki sposobnościom, na jakie natrafia Pani każdego dnia i jakie może Pani choć częściowo wykorzystać. Temu pragnieniu powinna jednak towarzyszyć chęć odnajdywania nowych celów i powodów, by wciąż się rozwijać; takie chęci są kwiatami na drzewie Pani zamiarów; liście przechowujące dobre czyny i pragnienia będą często przypominały o Pani słabości. To właśnie jeden z filarów Pani tabernakulum.

Drugim jest umiłowanie Pani wdowieństwa – umiłowanie święte i upragnione z tylu powodów, ile jest gwiazd na niebie; bez którego stan ten będzie zakłamanym i godnym pogardy. Święty Paweł zaleca mieć we czci „te wdowy, które są

---

³¹ Pierwsze drzewko pomarańczowe w Rzymie, które według legendy św. Dominik zasadził przy bazylice św. Sabiny.

³² Por. Ps 1,3.

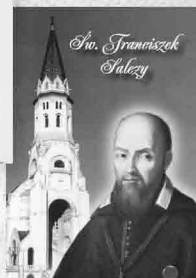
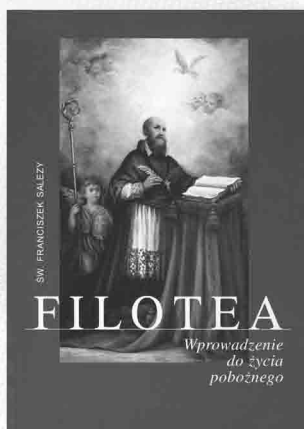
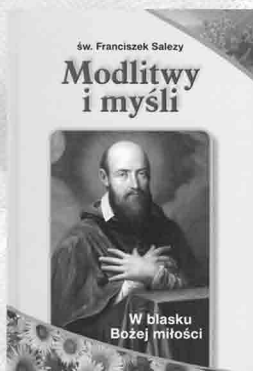
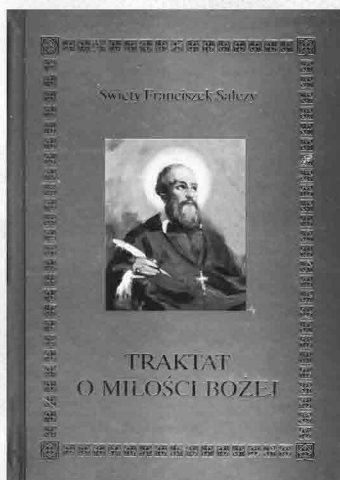
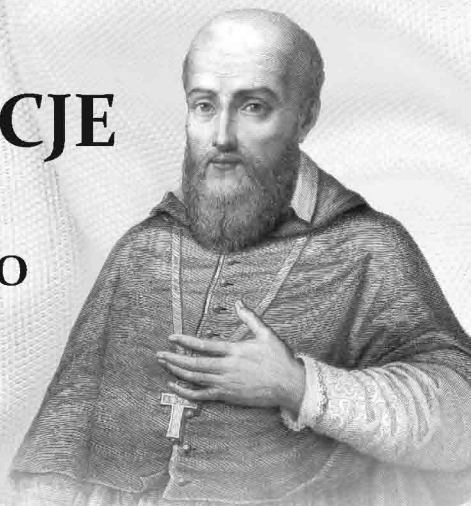
³³ Mowa o obecnej Genui, mieście położonym w północno-zachodniej części Włoch, nad Zatoką Genueską. Miasto jest stolicą regionu zwanego Ligurią.

INNE PUBLIKACJE

AUTORSTWA

ŚW. FRANCISZKA SALEZEGO

Wydawnictwo Arcybractwa

Straży Honorowej NSPJ

ul. Krowoderska 16

31-142 Kraków

tel. 12 631 86 20; www.strazjezusa.pl

wydawnictwo@strazhonorowa.pl

W ROKU 400. ROCZNICY ŚMIERCI ŚW. FRANCISZKA SALEZEGO

„Jak to się stało, że temat przyjaźni związany został z imionami Franciszka Salezego i Joanny Franciszki de Chantal? Jest tak, ponieważ chodzi o dwoje mistyków, i to jednych z największych. Tymczasem myśli się powszechnie, że serce całkowicie oddane miłości Bożej nie może kochać żadnego innego stworzenia... że istnieje nieuchronne napięcie pomiędzy miłością Boga i miłością człowieka, a zatem, że trzeba wybierać [...]. Tymczasem Franciszek Salezy i Joanna Franciszka de Chantal [przedstawiają się] nie tylko jako bliscy przyjaciele, ale jako przyjaciele, których świętość wzmocniła i wzniosła na rzadko osiągalny poziom ich wzajemną bliskość”.

O. André Ravier SJ

Św. Franciszek Salezy (1567–1622) – doktor Kościoła, patron dziennikarzy i mistyk, autor *Wprowadzenia do życia pobożnego (Filotei)* i *Traktatu o miłości Bożej*, prawdziwy mistrz życia wewnętrznego i charyzmatyczny kierownik duchowy. Z jego przewodnictwa korzystały rzesze współczesnych mu osób, wśród których znalazła się św. Joanna Franciszka de Chantal, pochodząca z arystokratycznej rodziny wdowa i współzałożycielka Zakonu Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny. Rady, jakie od niego otrzymywała, pełne ciepła, subtelnego humoru, ojcowskiej czułości oraz łagodnej, lecz bezkompromisowej stanowczości, zachwycą każdego, kto pragnie się umocnić w wierze i pogłębić swoją miłość do Boga i drugiego człowieka.

Wydawnictwo Arcybractwa
Straży Honorowej NSPJ

ISBN 978-83-86733-23-1

9 788386 733231